Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ (10): Η Νηστεία (Αγ. Βασιλείου του Μεγάλου)

Date : 3 Απριλίου, 2007

«...αληθής νηστεία η των κακών αλλοτρίωσις, εγκράτεια γλώσσης, θυμού αποχή, επιθυμιών χωρισμός, καταλαλιάς, ψεύδους και επιορκίας...»

Η νηστεία είναι θεσμός πανάρχαιος και θεόσδοτος. Τη νομοθέτησε ήδη στον παράδεισο ο Θεός, αμέσως μετά την πλάση του ανθρώπου, όταν απαγόρευσε στους πρωτοπλάστους να φάνε «από το δέντρο της γνώσεως του κάλου και του κάκου» (Γεν. 2:17). Την όρισε στη συνέχεια ο Μωσαϊκός Νόμος. Την επικύρωσε ο Θεάνθρωπος Ιησούς τόσο με το λόγο Του όσο και με το παράδειγμά Του, όταν νήστεψε «σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες» (Ματθ. 4:2). Την τήρησαν οι απόστολοι και οι πρώτοι χριστιανοί. Τη θεσμοθέτησε η Εκκλησία: «Αν κάποιος επίσκοπος ή πρεσβύτερος ή διάκονος ή υποδιάκονος ή αναγνώστης ή ψάλτης δεν νηστεύει την Αγία Τεσσαρακοστή, την Τετάρτη και την Παρασκευή, να καθαιρείται. Αν είναι λαϊκός αυτός που δεν νηστεύει, να αφορίζεται. Εκτός, βέβαια, αν εμποδίζεται να νηστέψει από σωματική ασθένεια» (Καν. ξθ' Αγίων Αποστόλων).

Κάθε χριστιανός, λοιπόν, οφείλει να τηρεί τις **«διατεταγμένες» νηστείες** (Βλέπε το κατατοπιστικό «Παράρτημα»), υπακούοντας με ταπείνωση στο Χριστό και την Εκκλησία Του. Αυτή η υπακοή, βέβαια, δεν είναι άλογη ούτε ανώφελη. Γιατί με τη νηστεία, όπως τονίζουν στα συγγράμματά τους οι θεοφώτιστοι πατέρες και όπως αποδεικνύει ο εν Χριστώ αγώνας των πιστών που έχουν γνήσιο εκκλησιαστικό φρόνημα, καταπολεμείται η ακράτεια, ισχυροποιείται η θέληση, δουλαγωγείται το σώμα, καθαρίζεται ο νους, μαλακώνει η καρδιά, καταστέλλονται οι σαρκικές ορμές, νεκρώνονται όλα τα πάθη, θεραπεύεται η ψυχή΄ κοντολογίς, «πάν καλόν και αγαθόν δια της νηστείας κατορθούται και τελειούται» (άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς).
Πολλοί, ωστόσο, είναι εκείνοι που δεν τηρούν τις νηστείες της Εκκλησίας, προβάλλοντας διάφορες δικαιολογίες. Το ίδιο γινόταν και στα χρόνια των αγίων πατέρων, όπως διαπιστώνουμε από μερικές ομιλίες τους.
Ο άγιος Βασίλειος ο Μέγας, στους δύο λόγους του «Περί νηστείας», επιλεγμένα αποσπάσματα των οποίων ακολουθούν σε ελεύθερη απόδοση, εξετάζοντας ιστορικά και θεολογικά το θεσμό, απαντά στις ενστάσεις και αντιρρήσεις των αρνητών του, τονίζει την καθολικότητα και την κοινωνική του διάσταση και, τέλος, ορίζει ως αληθινή νηστεία τόσο την αποχή από ορισμένες τροφές όσο και την αποξένωση από την κακία. Γενικά συστήνει την καθολική εγκράτεια και την ασκητική τοποθέτηση απέναντι στα υλικά στοιχεία του κόσμου, τοποθέτηση που αποτρέπει την υποδούλωση του χριστιανού στα κτιστά και επιτρέπει την ελεύθερη και σωτήρια υποταγή του στο άγιο θέλημα του Κτίστη.

(Πρόλογος υπό των πατέρων της Ι.Μ. Παρακλήτου, Ωρωπού Αττικής)

Διαβάστε ολόκληρο το άρθρο πατώντας εδώ